

Особе које буду пријављивале корупцију или сумњу на њу, убудуће неће добијати статус узбуњивача. Бар не званично, и не под тим именом.

Како за „Политику” каже Радомир Илић, државни секретар у Министарству правде, они који пријављују корупцију, злоупотребе и друге незаконите радње, од 5. јуна, када ће почети примена Закона о заштити узбуњивача, имаће много бољу заштиту него до сада.

– До сада системска заштита узбуњивача није постојала. У неколико закона, попут Закона о Агенцији за борбу против корупције, Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја... имали смо одредбе које су регулисале ову област. Међутим, заштита узбуњивача није била суштинска. Стваран је привид да се узбуњивач штити, а у ствари је та заштита била изузетно крхка. Додељивање статуса узбуњивача ономе ко пријави корупцију значило је исцртавање мете на његовом челу – каже Илић.

Заштита која је пружана на основу Закона о Агенцији за борбу против корупције била је привидна, као када некога огрнете плаштом, а њиме га, у ствари, ни од чега не можете заштити. Утицај Агенције био је више моралне природе, него што је она, заиста, имала правни механизам да заштити узбуњивача. Ипак, мора се признати да је Агенција унела неке новине и направила искорак у овој области – објашњава Радомир Илић.

Усвајањем Закона о заштити узбуњивача многе ствари ће се, према речима државног секретара у Министарству правде, променити. Нова законска решења предвиђају, на пример, да лица која пријаве корупцију у вези са својим радним односом, без обзира на статус које имају у предузећу, не могу да буду шиканирана због тога. Уколико се то, ипак догоди, могу да се обрате суду, који има рок од осам дана да донесе привремену меру. После тога, улази се у поступак пред вишим судом који се спроводи по хитном поступку. Закон ће, што је такође новина, осим запослених у државном, штитити и оне који раде у приватном сектору, а односиће се и на оне који су повезани са узбуњивачима, који трпе штетне последице због тога, а нису узбуњивачи.

– Главна специфичност овог судског

Дали јој отказ, па је вратили на посао

Агенција за борбу против корупције признала је у августу 2013. године Татјани Ђаконов статус узбуњивача. Обраћајући се Агенцији за борбу против корупције, Татјана Ђаконов је навела да постоји сумња да су др Мирко Шиповац, директор Завода за здравствену заштиту радника у Новом Саду, и његов помоћник, спроводили поступке јавних набавки супротно прописима који регулишу ову област. С тим у вези Агенција се обратила надлежном тужилаштву, али још није добила одговор.

Др Шиповац је 4. априла 2014. године дао решење о отказу уговора о раду Татјани Ђаконов, запосленој на пословима дипломираног правника. После тога Инспекција за рад, Јужнобачки управни округ, донела је решење којим се извршење решења о отказу Татјани Ђаконов одлаже до правоснажног окончања судског поступка који је покренут по њеној тужби ради поништаја поменутог решења пред Основним судом у Новом Саду.

Радомир Илић

поступка је обрнути терет доказивања. Значи, неће узбуњивач морати да доказује да је добио отказ зато што је пријавио корупцију или њено постојање. Онај против кога је тужба поднета треба да доказује да нема корупције или да онај ко ју је пријавио није трпео никакво шиканирање. Тужба се подноси по месту пребивалишта онога ко је подноси. Сва правила парничног поступка и његова

специфичност у делу који се тиче радног права и поступка из радног односа прилагођена су узбуњивачу. Одлучили смо се на оваква законска решења анализирајући упоредно право. Уколико се, пак, покаже да суд не доноси на време привремену меру или не поступа хитно, спремни смо да мењамо шта буде требало – наводи државни секретар у Министарству правде.

Закон о заштити узбуњивача, према речима нашег саговорника, предвиђа три врсте начина узбуњивања: унутрашње, спољашње и узбуњивање јавности. Унутрашње узбуњивање предвиђа да се корупција пријављује унапред одређеној особи у радној организацији у којој је узбуњивач запослен и, према Илићевим речима, требало би да буде завршено интерним истрагом.

– Спољашње узбуњивање значило би да, уколико узбуњивач нема поверења у особу којој треба да пријави незаконите радње или у своје претпостављене, одлази у „контролни орган“, односно полицију, тужилаштво, пореску управу, неки инспекторат... Трећи канал је узбуњивање јавности. Народски речено, то би значило да узбуњивач нема поверења у надлежне, тужилаштво и због тога се обраћа медијима. Овај начин узбуњивања у закону је рестриктивније регулисан од претходна два. Водили смо рачуна о нашем менталитету. Циљ нам је био да узбуњивач покуша да пријави незаконите радње на прва два начина, па ако не успе, нека тада иде у медије. Оно чега сви потенцијални узбуњивачи морају да буду свесни јесте да их чека трновит пут. Нико не мазе узбуњиваче – завршава Илић.

Мирослава Дерикоњић

Лажни узбуњивач у „Путевима Србије”

Горан Милошевић, донедавно запослен у ЈП „Путеви Србије”, можда је најпознатији „узбуњивач”. У медијима се дуго тако представљао, иако је Агенција за борбу против корупције одбила да му додели статус јер наводне незаконите радње није пријављивао „у доброј вери”. Јавно је говорио да је он открио „друмску мафију”.

Према информацијама које су „Политици” достављене из „Путева Србије”, Милошевић је први пут добио отказ уговора о раду 2006. године јер је, радећи као инкасант, учинио тежу повреду радне обавезе, за коју је предвиђен отказ, а коју су открили контролори провером његовог рада. Дисциплински поступак против њега није вођен јер је радио на одређено време, па му је радни однос прекинут уз образложење да нема потребе за његовим даљим ангажовањем. Милошевић је 2008. године враћен на посао без ичије ургенције, после писмене молбе коју је поднео јер ново руководство није имало сазнања о правим разлозима његовог првог отказа. Иако је у медијима говорио да је он открио „друмску мафију”, то није тачно. Како кажу у „Путевима Србије”, после прекида радног односа, Милошевић је указивао на одређене неправилности у тадашњем вршењу наплате путарине, али оне нису имале значај, нити утицај на рад надлежних државних органа, који су десет месеци пре његове „узбуне” почели да испитују рад „друмске мафије”.

Једини случај одузимања статуса

На захтев Милована Батака, ранијег помоћника повереника за родну равноправност Невене Петрушић, да му се додели статус узбуњивача јер је пријавио сумњу на корупцију у Повереништву, Агенција за борбу против корупције најпре је одговорила позитивно, да би му тај статус накнадно, ипак, био одузет. Како нам је речено у Агенцији, утврђено је да у тренутку пружања заштите нису били испуњени услови за њено давање. Утврђено је, наиме, да Батак није у доброј вери пријавио корупцију, о чему је Агенција обавештена после пружања заштите. Због тога му је Агенција обуставила даље пружање заштите као узбуњивачу.